

Archwilio'r Cynulliad:

Y Senedd

Explore the Assembly:

The Senedd

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl, i ddeddfu ar gyfer Cymru ac i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

The National Assembly for Wales is the democratically elected body that represents the interests of Wales and its people, makes laws for Wales and holds the Welsh Government to account.

©Hawlfraint Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2014

Ceir atgynhyrchu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhyrchu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difriol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru sy'n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhaid nodi teitl y ddogfen.

©National Assembly for Wales Commission Copyright 2014

The text of this document may be reproduced free of charge in any format or medium providing that it is reproduced accurately and not used in a misleading or derogatory context. The material must be acknowledged as copyright of the National Assembly for Wales Commission and the title of the document specified.

Croeso

Welcome

Croeso i'r Senedd, cartref Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Agorodd y Senedd yn 2006, ac mae bellach yn un o adeiladau mwyaf nodedig Cymru. Mae'n cynrychioli cyfnod arwyddocaol yn hanes datganoli yng Nghymru – hanes sy'n ymestyn yn ôl ganrifoedd. Erbyn hyn, wrth i bwerau gael eu datganoli'n raddol i Gymru o Senedd y DU yn Llundain, caiff cyfreithiau eu gwneud ar gyfer Cymru yn y Senedd yng Nghaerdydd hefyd. Ar hyn o bryd, rydych yn sefyll yn yr adeilad lle, yn 2008, pasiwyd y gyfraith gyntaf yng Nghymru ers y ddegfed ganrif.

Mae'r adeilad a'r Siambr ei hun yn fannau cyhoeddus sy'n symbolau o ddemocratiaeth eglur, agored a thryloyw. Os ydych yma i edmygu'r elfennau pensaernïol neu i wylïo democratiaeth ar waith, gobeithio y bydd y canllaw hwn yn llawn gwybodaeth ac yn eich helpu i fwynhau eich ymweliad.

Welcome to the Senedd, home of the National Assembly for Wales. Since its opening in 2006, the Senedd has become one of Wales's most iconic buildings. It represents a significant stage in the story of devolution in Wales, which can be traced back many centuries. Following the gradual process of devolving powers to Wales from the UK Parliament in London, the Senedd is where laws for Wales are made. You currently stand in the building where, in 2008, a Welsh law was passed for the first time since the 10th century.

The building and the Siambr itself are public spaces which symbolise clarity, openness and transparency. Whether you're here for the architecture or to witness democracy in action, we hope this guide will make your visit both enjoyable and informative.

Neuadd

Neuadd

Y Neuadd yw'r enw ar yr ardal fawr lle mae'r dderbynfa. Yma gallwch drefnu i wylio trafodion y Cynulliad o'r oriel gyhoeddus. Gofynnwch wrth y dderbynfa a bydd ein staff yn fwy na pharod i helpu neu i ateb unrhyw gwestiynau sydd gennych.

Mae'r to pren hardd yn y Senedd yn dynwared symudiad a siâp tonnau'r môr. Mae wedi'i adeiladu o gedrwydden goch o fforestydd cynaliadwy yng Ngholumbia Brydeinig, ac o ddur gorau de Cymru. Ychydig iawn o waith cynnal a chadw sydd ei angen ar y pren, gan nad yw'n pydru a chan nad oes angen ei drin. Yn wir, mae'r olew naturiol yn y pren yn golygu bod modd iddo bara am ganrif a mwy heb fod angen gwneud dim iddo. Mae'r Neuadd hefyd yn lle delfrydol i edrych ar y golygfeydd gwych dros Fae Caerdydd, gan gynnwys adeilad enwog y Pierhead.

The large space which houses the reception area is called the Neuadd. Here you can arrange to watch proceedings in our public gallery. Ask at reception where our staff will be happy to assist or answer any questions you may have during your visit.

The Senedd's beautiful wooden roof is shaped to reflect the movement and contours of the waves. It is made from Western Red cedarwood from sustainable forests in British Columbia and the finest steel from south Wales. Low in maintenance, the wood doesn't rot or need treating; its natural oils allow it to go untreated for at least 100 years. The Neuadd is also the perfect place to take in the wonderful views over Cardiff Bay, including the iconic Pierhead.

AGORWYD GAN EI MAWRHYD... ENHINES
OPENED BY HER MAJESTY THE... 13-2006

Cynaliadwyedd

Sustainability

Un o nodweddion cynaliadwy eraill y Senedd yw'r dull o gasglu dŵr glaw drwy'r ddwy beipen ddur ym mhen blaen yr adeilad. Bydd y dŵr hwnnw'n llifo i danc mawr ac yn cael ei brosesu drwy hidlydd uwchfioled yn barod i'w aildefnyddio yn y cyfleusterau cyhoeddus.

Mae'r ffenestri, sydd wedi'u hinswleiddio, wedi'u gwneud o wydr cyfnerth a byddant yn agor ac yn cau'n awtomatig i gadw tymheredd yr adeilad yn gyson. Mae hyn yn golygu nad oes angen gwneud defnydd gormodol o'r system aerdymheru yn ystod yr haf, ac mae'n fodd o gadw gwres yn ystod y gaeaf.

Another of the Senedd's sustainable features is the method of collecting rain water via the two steel pipes at the front of the building. The water is channelled to a large tank and processed through an ultra-violet filter ready to be re-used in the public conveniences.

The windows, made from reinforced and insulated glass, open and close automatically, maintaining a constant temperature in the building. This minimises the use of air conditioning during the summer and helps the building retain heat in the winter.

Oriel

Oriel

Yr Oriel yw'r enw ar yr ardal ar ben y grisiau sy'n amgylchynu'r twndis mawr yng nghanol yr adeilad. Mae'r twndis yn helpu i adlewyrchu golau naturiol i mewn i'r Siambr o lusern wydr, gan ddefnyddio cyfres o beipiau alwminiwm sy'n gorchuddio ochrau mewnol y twndis. Mae'r twndis ar siâp coeden, a bwriad hynny yw annog ymwelwyr i ymgynnull yma a rhannu syniadau.

Mae'r Oriel yn addas iawn i'r diben hwn, gyda chaffi a siop y Senedd yn y cefn. Mae caffi'r Senedd ar agor saith diwrnod yr wythnos, ac mae diodydd poeth ac oer, brechdanau a byrbrydau ar gael yno. Mae siop y Senedd yn llwyfan i dalent Cymru ac yn rhoi cyfle i chi brynu anrhegion a nwyddau.

Ceir yma sgriniau sy'n rhoi gwybodaeth gyffredinol am y Senedd a'r hyn sy'n digwydd yma o ddydd i ddydd.

The area at the top of the stairs which surrounds the large funnel at the centre of the building is called the Oriel. The funnel helps reflect natural light downwards into the Siambr from a glass lantern, using a collection of aluminium pipes which cover the inside of the funnel. The tree-like shape of the funnel is intended to encourage visitors to meet here and share ideas.

The Oriel lends itself very well to this purpose, with the Senedd café and shop at the back. The Senedd café is open seven days a week, and offers hot and cold drinks, sandwiches and snacks. The Senedd shop showcases the best of Welsh talent and offers an opportunity to purchase souvenirs and gifts.

Information pods provide general information on the Senedd and a guide to what's on.

Cyfarfodydd Llawn

Plenary meetings

Mae gan y Cynulliad 60 o Aelodau Cynulliad etholedig sy'n cynrychioli ardaloedd penodol yng Nghymru, a hynny fel aelodau o bleidiau penodol: Ceidwadwyr Cymreig, Llafur Cymru, Democratiaid Rhyddfrydol Cymru neu Plaid Cymru.

Bydd Aelodau'r Cynulliad yn cyfarfod bob wythnos yn ystod y tymor, a hynny i drafod materion sydd o bwys i Gymru a'i phobl. Byddant yn gofyn cwestiynau i Weinidogion Llywodraeth Cymru, yn cynnal dadleuon ar bolisiau Llywodraeth Cymru ac adroddiadau pwyllgorau, ac yn craffu ar gyfreithiau Cymru. Yr enw ar y cyfarfodydd wythnosol hyn lle bydd y 60 Aelod Cynulliad yn cymryd rhan yw 'Cyfarfod Llawn'. Cynhelir y Cyfarfod Llawn yn y Siambr ar brynhawn dydd Mawrth a phrynhawn dydd Mercher, o 13.30. Llywydd y Cynulliad sy'n cadeirio'r cyfarfodydd hyn.

The Assembly is made up of 60 elected Assembly Members, who represent a specific area of Wales as a member of a particular party: Welsh Conservatives, Welsh Labour, Welsh Liberal Democrats or Plaid Cymru.

Assembly Members meet every week when the Assembly is in session to discuss issues of importance to Wales and its people. They pose questions to Welsh Government Ministers, examine Welsh laws and carry out debates on Welsh Government policies and committee reports. These weekly meetings of all 60 Assembly Members are referred to as 'Plenary meetings' which take place in the Siambr on Tuesday and Wednesday afternoons from 13.30. They are chaired by the Presiding Officer.

Oriel gyhoeddus

Public gallery

Gall ymwelwyr wylio'r broses ddemocrataidd o'r oriel gyhoeddus. Os ydych eisoes wedi trefnu i fynd i'r Cyfarfod Llawn, dangoswch eich tocyn ac ewch i mewn. Os na fydd y Cynulliad yn eistedd y diwrnod hwnnw, croeso i chi fynd i mewn beth bynnag i gael golwg ar y Siambr. Mae'r fynedfa i'r oriel gyhoeddus ger y dderbynfa.

The public gallery is the place where visitors can watch democracy in action. If you've already arranged to watch Plenary, you can just show your ticket and make your way in. If you're visiting on a non-business day, you can still go in and look down into the Siambr. Entry to the public gallery is on the ground floor.

15:27

Siambr

Siambr

Mae croeso i'r cyhoedd ddod i wyllo'r Cyfarfod Llawn unrhyw bryd o'r oriel gyhoeddus. Mae gan bawb yn yr oriel gyhoeddus hefyd ei sgrîn ei hun er mwyn gwyllo'r trafodion. Bydd y camerau yn dilyn y siaradwr fel y gallwch weld popeth sy'n digwydd. Gallwch hefyd ddefnyddio'r clustffonau i wrando ar gyfieithiad Saesneg o bopeth a gaiff ei ddweud yn Gymraeg.

Os edrychwch i lawr i'r Siambr, gwelwch fod gan bob Aelod Cynulliad ei gyfrifiadur ei hun er mwyn defnyddio'r rhyngwyd ac i bleidleisio. Mae pob cyfrifiadur wedi'i gysylltu â sgriniau o amgylch y Siambr, a phan gynhelir pleidlais, caiff y canlyniad ei ddangos ar unwaith.

Members of the public are welcome to come and watch Plenary any time from our public gallery. Each person in the public gallery also has access to a screen on which they can watch proceedings. The cameras focus in on the person speaking so you can see what's happening all around the Siambr. You can also use the headphones provided to listen to an English translation of Welsh language proceedings.

Looking down into the Siambr you can see that each Assembly Member has their own computer from which they can access the internet and vote. Each computer is linked to screens around the Siambr so that when a vote is carried out the results are instantly displayed.

Nodweddion

Features

Un o nodweddion mwyaf trawiadol y Siambr yw 'Calon Cymru', sef y darn o waith celf gwydr yng nghanol yr ystafell. Cafodd y gwaith ei greu gan Alexander Beleschenko, yr artist o Abertawe, a aeth ati i ddelweddu'r Cynulliad ar ffurf calon Cymru. Mae'r dotiau fel pe baent yn symbol o syniadau'n llifo allan o'r Cynulliad ac yna'n ôl i mewn fel syniadau gan bobl Cymru. Cafodd y darn ei greu drwy beintio ar blatiau cryf o wydr trwchus 10mm, a gellir ei oleuo o'r tu mewn gyda golau ffibr-optig.

Nodwedd brydferth arall yw'r byrllysg. Wedi'i greu o aur, arian ac efydd, roedd y byrllysg yn rhodd gan Senedd De Cymru Newydd, Awstralia. Fe'i cyflwynwyd i'r Cynulliad yn ystod Agoriad Brenhinol y Senedd ar 1 Mawrth 2006.

One of the Siambr's most striking features is 'The Heart of Wales', the glass artwork that sits at its centre. Created by Swansea-based artist Alexander Beleschenko, the composition represents the Assembly at the heart of Wales. The dots symbolise ideas flowing outward from the Assembly and feeding in from the people of Wales. The piece was created by painting onto plates of 10mm thick toughened glass and can be lit from underneath using fibre-optic lighting.

Another beautiful feature is the mace. Made from gold, silver and brass, the mace was a gift from the Parliament of New South Wales, Australia, and was presented to the Assembly at the Royal Opening of the Senedd on 1 March 2006.

Ystafelloedd pwyllgora

Committee rooms

Pan fydd pwyllgorau'n cael eu cynnal, croeso i chi wylïo'r trafodion o'r orielau cyhoeddus (gofynnwch wrth y dderbynfa am fanylion). O lefel y Neuadd, gallwch weld i mewn i'r tair ystafell bwyllgora, ac mae modd i ddwy ohonynt gael eu huno i greu un ystafell fawr. Fel yn y Siambr, mae'r ystafelloedd pwyllgora'n defnyddio golau naturiol sy'n llifo i mewn drwy'r waliau gwydr a'r ffenestri yn y to. Yn ogystal â lleihau faint o ynni sy'n cael ei ddefnyddio yn yr adeilad, mae'r waliau gwydr hefyd yn sicrhau bod gwaith y Cynulliad o ddeddfu ar gyfer Cymru a dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif yn digwydd mewn ffordd agored a thryloyw.

When committees are in session, you're welcome to watch proceedings from the public galleries (ask at reception for details). From the Neuadd level you can look down into three committee rooms, two of which can be joined together to form one large space. Like the Siambr, the committee rooms are illuminated with natural light which floods in via the glass walls and skylights. The glass walls used throughout the building not only reduce the building's energy consumption, but they also ensure that the Assembly's business of making laws for Wales and holding the Welsh Government to account is carried out in a way that is open and transparent.

Cymryd rhan

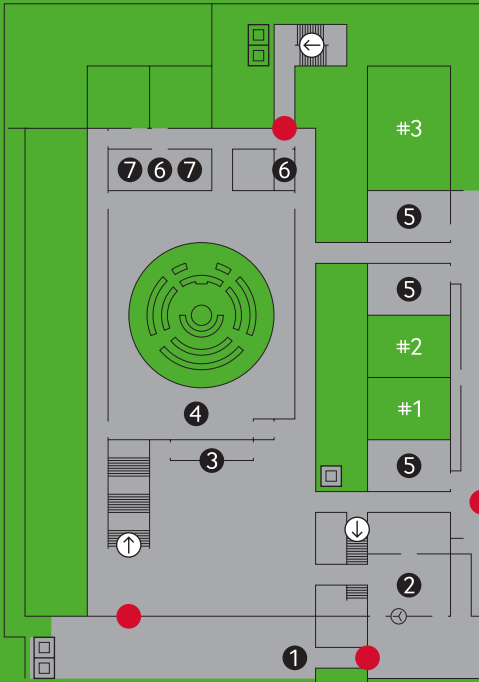
Get involved

Gobeithio bod eich ymweliad wedi dangos bod y Senedd yn lle agored a chroesawgar, a bod pobl Cymru'n cael eu hannog i fod yn rhan o waith y Cynulliad. Os hoffech drefnu i gael taith dywys neu wyllo Cyfarfod Llawn neu gyfarfod pwyllgor yn ystod eich ymweliad nesaf, ffoniwch ein llinell wybodaeth ar **0300 200 6565**.

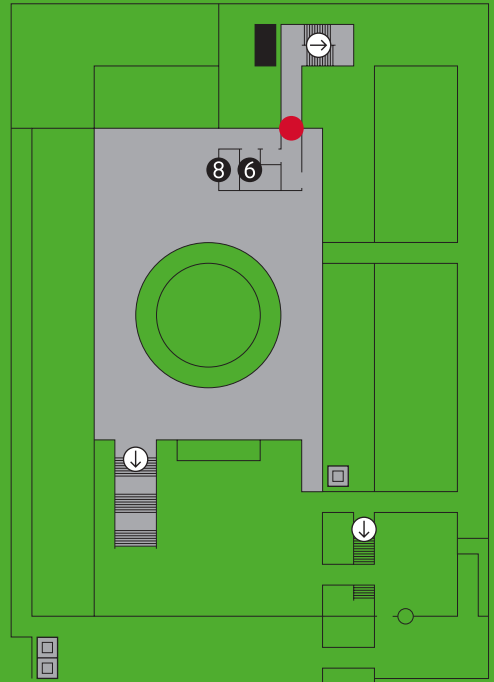

As we hope you've found on your visit, the Senedd is an open and welcoming place where the people of Wales are encouraged to participate in the work of the Assembly. If you'd like to arrange to take a guided tour or watch Plenary or a committee meeting during your next visit, please call our information line on **0300 200 6565**.

Neuadd

Oriel

Prif Fynedfa
Main Entrance ①

Diogelwch ac Ystafell Gotiau
Security and Cloakroom ②

Y Dderbynfya
Reception ③

Oriel Gyhoeddus y Siambr
Siambr Public Gallery ④

Orielau Cyhoeddus y Pwyllgorau
Committee Public Galleries ⑤

Toiled â Chymhorthion
Assisted Toilet ⑥

Toiledau
Toilets ⑦

Siop a Chaffi
Shop and Café ⑧

Allanfa Dân
Emergency Exit ●

Lifft
Lift □

Grisiau
Stairs ↑

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd CF99 1NA

 0300 200 6565

 cysylltu@cynulliad.cymru

 www.cynulliad.cymru

National Assembly for Wales

Cardiff Bay, Cardiff CF99 1NA

 0300 200 6565

 contact@assembly.wales

 www.assembly.wales

